

Tisztelt Bíró Kollégák, Titkár és Fogalmazó Társak, Tisztelt Igazságügyi Alkalmazottak!

A mai napon négyoldalú megállapodást írt alá az Igazságügyi Minisztérium, a Kúria, az Országos Bírósági Hivatal és az Országos Bírói Tanács vezetői. A megállapodás tartalma, hogy bizonyos, konkrét számokkal meg nem határozott 3 lépcsős, 3 éves fizetésemelést kapnának az igazságszolgáltatásban dolgozók, emellett pedig jelentős, a részletekben szintén nem meghatározott átalakítások lennének várhatóak a rendszerben. Az „emellett” szót a mondatban igen könnyen lehet „cserébe” szónak hallani. Ha pedig így van, akkor az az igazságszolgáltatás mint önálló és független hatalmi ág létét súlyosan veszélyezteti. Másrészt a megállapodásnak a jelenleg hatályos jogalkotásról szóló rendelkezések szerint semmilyen kötőereje nincs, a fizetésemelés kapcsán semmilyen konkrét számadat nem szerepel benne (az „átlagos” bér nem egy egzakt szám). Az egyetlen, az igazságszolgáltatási ág függetlenségét biztosító pénzügyi rendelkezés, miszerint a béreink indexálva lennének, sehol, még csak utalás szintjén sem szerepel a megállapodásban. Ugyanakkor az aláírók személye a nyilvánosság számára azt tükrözi, hogy ezen megállapodás a teljes bírói és igazságszolgáltatási kar hozzájárulásával született.

Mindezekből könnyen levonható bárki számára az a következtetés, hogy fizetésemelésért cserébe a bírói kar hajlandó a Minisztérium átalakítási elképzeléseit elfogadni. Indexált, külön megállapodás nélkül, a törvény erejénél fogva, a valós reálárakhoz és bérekhez igazodó fizetés nélkül pár év múlva megint itt találjuk magunkat, ahol megint „alku” tárgyát képezheti a megélhetésünk. És ezen alku részeként a bírósági fogalmazók és bírósági titkárok ismételten hátrányos helyzetbe kerülnek.

Szükségtelen dolog az lasz.-t idézni, most mégis megteszem:

lasz. 3. § (1) A bírói tisztség ellátásához szükséges gyakorlati ismeretek megszerzése végett a bíróságokon fogalmazók működnek.

13. § (1) Bírósági fogalmazónak az az egyetemi állam- és jogtudományi diplomával rendelkező személy nevezhető ki, aki az OBH elnöke által lebonyolított felvételi versenyvizsgát sikeresen letette. Bírósági titkárnak jogi szakvizsgával rendelkező személy nevezhető ki. **A titkári kinevezés előtt bírói pályalkalmassági vizsgálaton kell részt venni.**

41/A. § (1) Törvény által meghatározott ügyben az **egyesbíró hatáskörében eljárásra jogosult bírósági titkárokat** (a továbbiakban: kijelölt titkár) a törvényszék elnöke jelöli ki.

(2) A kijelölt titkár a kijelölését követő 30 napon belül a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben foglalt módon **vagyonynyilatkozatot köteles tenni.**

A 41/B. § felsorolja a kijelölt bírósági titkárokat érintő **összeférhetetlenségi okokat.**

53. § (1) Az írnokok és a fizikai dolgozók kivételével az igazságügyi alkalmazott munkáját az e törvényben meghatározottak szerint – az 52. §-ban foglalt kötelezettségen túl – a munkáltató írásban is köteles értékelni.

(2) Az értékelés célja az igazságügyi alkalmazott munkájának elfogulatlan megítélése, a teljesítményét befolyásoló ismeretek, képességek és személyiségjegyek feltárása, ezáltal a szakmai fejlődésének az elősegítése.

(4) A bírósági titkár esetében az értékelés körébe kell vonni

- a) a lényeglátási képességet,
- b) a döntési képességet,
- c) az ügy előkészítését,
- d) a tárgyalásvezetést,
- e) a határozatszerkesztést,
- f) a jogszabályok és a bírósági gyakorlat alkalmazását,

g) az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását,

h) a befejezések számát.

54. § (1) Az igazságügyi alkalmazottnak az 53. § szerinti írásbeli értékelését

a) fogalmazónál a bírósági titkárrá történő kinevezését megelőzően,

b) bírósági titkárnál a bírói tisztségre történő pályázat benyújtásakor kell elvégezni.

Az önálló hatáskörben eljáró titkárok hatáskörei mind bírói hatáskörökből származtatottak, egyetlen olyan titkári hatáskör sincs, melynek elintézéséből a bíró ki lenne zárva. Ebből következően az írás. fent idézett rendelkezéseiből is látszik, hogy a bírósági titkár kötelezettségei megegyeznek a bírák kötelezettségeivel, értékelésük során kizárólag olyan szempontokat vizsgálnak, amik a bírói munka elengedhetetlen részét képezik. Mindezen kötelezettségeiket ugyanakkor sem a jogaik, sem a javadalmazásuk nem ellensúlyozza, nem egyenlíti ki. Vajon a bírósági titkárok függetlensége, megfelelő javadalmazásuk nem alkotmányosan védendő jog? Az elmúlt 10-15 évben a bírósági titkári lét szerepe a gyakorlatban szerepe megváltozott: már nemcsak egy rövid ideig tartó állomás a fogalmazói lét, a szakvizsga és a bíróvá történő kinevezés között, hanem hosszú évekig fennálló jogviszony, melynek során a titkárok többsége egyesbírói jogkörben eljárva érdemi peren kívüli tevékenységet folytat, amit azonban sem a társadalmi megbecsültségük, sem a javadalmazásuk nem tükröz.

A Bjt. a bíróvá válás feltételei között eddig sem kívánta meg, hogy bírósági titkárként szerezzon tapasztalatot a jelölt, így eddig sem volt elzárva a lehetőség a „külsős” pályázók elől. A jelen megállapodás azonban még ennél is tovább megy, amikor azt mondja, hogy „indokolt a bíróvá válás jelenlegi 30 éves korhatárának felemelése 35 évre, a más jogi területen szerzett tapasztalat hangsúlyos értékelése, az ilyen több éves gyakorlati tapasztalat ELVÁRÁSA”. Vajon mi indokolja az életkor felemelését és az egyéb jogterületen szerzett gyakorlati tapasztalatok elvárását? (megjegyezném, hogy egyelőre a Bjt. semmilyen ilyen jellegű elvárást nem kíván meg a bíróvá váláshoz). Amennyiben ez az „elvárás” jogszabályi rendelkezésekben is megfogalmazódik, az súlyosan sérti az összes jelenlegi bírósági titkár és bírósági fogalmazó esélyegyenlőséghez való jogát egy bírói pályázat kapcsán.

Eddig is a jelenlegi pontrendszer sajátosságai miatt azok a titkárok, akik bíróvá szeretnének válni, ehhez munkaidejük, családjuk mellett további szakjogász, PhD és egyéb képzésekre járnak, nyelveket tanulnak, cikkeket írnak, oktatnak, mivel már a mostani pontrendszer sem értékeli kellő súllyal a bíróságon, titkárként végzett munkát a más jogterületről érkezőkkel szemben. Ha ezen az arányon még tovább rontunk a bírósági titkárok kárára, vajon mi lesz az indoka annak, hogy a szakvizsgázott fogalmazók esetleg 1 év titkári munka után ne álljanak fel és a 35. életévük betöltéséig más jogterületen ne szerezzenek tapasztalatot, hogy majd a rendszerbe egy bírói pályázat során esetleg visszatérjenek? Akik pedig esetleg mégis kitartanak ebben a rendszerben, és a végrehajtási, szabálysértési vagy peren kívüli ügyszakokban ellátják mindazokat a feladatokat, amiktől a peres ügyeket tárgyaló bírákat mentesítik, ezzel hátrányos helyzetbe hozzák saját magukat?

15 éve dolgozom igazságügyi alkalmazottként. Egyetemről frissen kikerülve, ideálokban és eszmékben bízva kezdtem meg fogalmazói pályafutásomat, 11 éve pedig bírósági titkárként látom el a bármilyen ügyszakban rám osztott feladatokat. Sokakhoz hasonlóan én is szakjogászdi diplomákat szereztem, oktattam, cikkeket írtam, és a bírói helyek elvonása miatt egyre kevesebb pályázaton igyekszem egyre magasabb objektív

pontszámokat elérni. A jelenlegi megállapodás az eddigi erőfeszítéseimet és fogalmazó és titkár társaim erőfeszítéseit tiporja sárba azzal, hogy elvárja, hogy más jogterületen is szerezzünk tapasztalatot. Méltánytalan, tisztességtelen hozzáállás azokkal szemben, akik az alacsony fizetés ellenére is kitartanak szakvizsgázott jogászként a rendszerben, mert hisznek a bírói függetlenségben és hiszik azt, hogy munkájuk a társadalom javát szolgálja.

Csatlakozom kollégáimhoz, a MABIE közleményéhez és tiltakozásomat fejezem ki a négyoldalú megállapodással szemben.

Kérem a bírákat, hogy álljanak ki egységesen ne csak a saját függetlenségük, hanem a bírósági fogalmazók, a bírósági titkárok és a többi igazságügyi alkalmazott függetlensége mellett is.

Pécs, 2024. november 22.

Császárné dr. Mucsi Brigitta bírósági titkár /Pécsi Törvényszék/